

Denne frugtbare Egn, der engang maaskee har været en Deel af Bourtanger Mosen, viser os, hvorledes den øde Flade kan forandre sig.

Forsøg med Jordæbler,

anstillede med Hensyn til disses muelige
Anvendelse i Brænderierne.

(En Indberetning til det Kongl. Landhuusholdningselskab
fra Docent C. Barfoed).

Jordæblerne (Topinambours, *helianthus tuberosus*), som skulde anvendes, bleve først undersøgte med Hensyn til deres Vandmængde og Gehalt paa fast Substans; af første var der 77 og af sidste 23 Procent, hvad der er overeensstemmende med de Analyser, som andetstedsfra ere bekendtgjorte. Forsaavidt som de skulde anvendes ved de efterfølgende Forsøg bleve de vadskede, derefter fogte og knuste paa et Par Steenvaller, som ellers brugtes til Knusning af Kartofler for Brændeviinsbrænderiet.

Forsøg I. 69 \mathcal{L} Jordæbler, behandlede paa anførte Maade, blandedes med Vand, og den vellingagtige Masse gjennemfogtes atter $\frac{1}{2}$ Time for deels at bevirke en bedre Udtrækning af den ikke aldeles fintmalede Masse, og deels for mueligviis at forsøge Sukkermængden ved Forandring af Knoldenes Inulin. Derefter nedsvales til 20° R. med Tilsætning af

saameget Vand, at der i det Hele var 40 Potter tilsat, og endelig blandedes Mæssen med 2 Potter Kunstgjær af særdeles Godhed. Saaledes hensat til Gjæring Løvedag Aften 24 April i et Bærelse med 10—12° Varme.

Gjæringens Gang: D. 25de Kl. 12, Gjæringen ret livlig, dog med Temperaturfald til 17°; Varmen forogedes derfor ved passende Midler til 23° R. Kl. 9 Aften, Gjæringen uforandret, Temperaturen vedligeholdt. D. 26de Kl. 1, Gjæringen ret god, Temper. = 17°. Kl. 9 Aften, Gjæringen i Aftagende, Temp. = 16½. D. 27de, Gjæring og Temperatur end svagere. D. 28de, Afdestilleret.

Udbytte: 3 Destillatet indeholdtes 2½ Pot vandfri Biinaand, hvad der svarer til omtrent det dobbelte Maal Brændeviin af almindelig Styrke. For 1 Ed. Jordæbler — dennes Vægt sat liig Kartoflernes — eller 216 \mathcal{B} , blev det altsaa 6¾ Pot vandfri Biinaand.

Forsøg II. Da det blev anseet for rigtigst, at undersøge om Malt vilde have nogen Indflydelse paa Udbyttet, blev en lignende Portion, 69 \mathcal{B} Jordæbler, efterat være kogt og knust, indmættet med 3½ \mathcal{B} Malt ved en Temperatur af 53°; efter 1½ Times Forløb nedsvalet til 20°, og Vandmængden, Gjæren o. s. v. anvendt aldeles som i Forsøg I. Hensat Løvedag Aften under samme Forhold.

Gjæringens Gang: Overeensstemmende med det foregaaende Forsøg, og den der foretagne Opvarmning ligesaa anvendt her. Destilleret d. 28de.

Udbytte: 3 Destillatet var $2\frac{1}{2}$ Pot vandfri Biinaand, d. e. for 1 Td. Jordæbler à 216 R 7 Potter, som imidlertid efter Fradrag af det, som skyldes Maltets egne Bestanddele, formindstes til ikke fuldt 6 Potter. Heraf fremgaaer det, at Malt er overflødigt, hvad der heller ikke kunde være Noget uventet, eftersom Undersøgelserne havde godtgjort, at Jordæblerne intet Meelstof indeholde.

Sideforsøg. I hvorvel Udbyttet af Kartofler er vel kjendt, maatte det ansees for nødvendigt at gjøre et Sideforsøg hermed, eftersom de foregaaende Udbytter af Jordæbler, der erholdtes i Forsøg efter en mindre Maalestof, ikke vel turde sammenlignes med Resultaterne fra Kartoffelbrænderierne, hvor de større Qvantiteter sætte Mæsten under Forhold, der ere gunstigere for Gjæringen. Af Kartofler af en fortrinlig Dvalitet kogtes og knustes derfor 69 R , som, behandlet med $3\frac{1}{2}$ R Malt og en Vandmængde fuldkommen overeensstemmende med Forsøg II., hensattes til Gjæring Løverdag Aften d. 24de April under samme Forhold som de foregaaende.

Gjæringen gif godt frem og endtes samtidigt med de foregaaende, saa at Destillationen skete d. 28de.

Udbytte: 3 Destillatet var $4\frac{1}{2}$ Pot vandfri Biinaand; efter Fradrag af Maltet udgjør dette $3\frac{1}{2}$ Pot, d. e. for 1 Td. à 216 R 12 Potter vandfri Biinaand.

Det fremgaaer af de foregaaende Forsøg, at i hvorvel man kan udvinde en ikke ubetydelig Mængde Spiritus af Jordæbler, staae de dog meget tilbage for Kartoflerne, idet disse have givet det dobbelte Udbytte.

Bistnok have de i Forsøgene anvendte Kartofler været af en særdeles god Art, men selv om man vilde vælge de flettere Sorter, vil det Spiritusudbytte, som deraf kan opnaaes, dog overgaae det, som her er erholdt af Jordæblerne. For Affætning til Brænderierne skulde altsaa Jordæblerne leveres til en Priis, der var ligesaa meget under Kartoflernes, som Udbyttet af disse var høiere. Men paa den anden Side kan det vistnok heller ikke nægtes, at ligesom en Aar forj Aar forbedret Fabrikation har lært, at erholde et større Spiritusudbytte af Kartoflerne end man for ikke mange Aar siden kjendte, at saaledes ogsaa et bedre Resultat vil efterhaanden kunne udvindes af Jordæblerne. Ei heller maa det oversees, at man ved Jordæblerne ganske vil kunne spare Maltet, der for Tiden udgjor en ikke uvigtig Udgiøtspost i Brænderierne.

Skulde altsaa Landmanden føle sig opfordret til at lægge Bind paa Culturen af Jordæbler, da kunde der neppe gjøres Regning paa en Affætning til Brænderierne til de Priser, hvortil Kartoflerne almindeligviis leveres, og dette saameget mindre, som Spiritusafgiøften, der i Brænderierne hviler paa Karrene, opfordrer Fabrikanten til at anvende et Materiale, der, ved at give et større Udbytte, lader Afgiøften fordeles paa et større Quantum af hans Produkt. Men skulde der kunne fastsættes en særskilt Afgiøft for Anvendelsen af Jordæbler, ligesom der allerede er særskilte Bestemmelser for Kartoffel- og Kornbrænderierne, og Jordæblernes Priis blive en forholdsviis lavere, da tvivler jeg ikke paa, at de ville finde en god Modtagelse